

-Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің мониторингі жүйесін жетілдіру. Мемлекеттік басқару жүйесінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне тұрақты мониторинг жүргізу қажет.

-Сыбайлас жемқорлық туралы хабарлайтын адамдарды қорғау жүйесін жетілдіру.

-Сыбайлас жемқорлық туралы хабарлаған адамдарды қудалау мен қысымнан қорғауды қамтамасыз ету қажет.

-Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды тергеу және жазалау сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жан-жақты және объективті тергеуге, сондай-ақ осы құқық бұзушылықтарды жасаған адамдарды әділ жазалауға бағытталған.

Жоғарыда айтылғандардың барлығын қорытындылай келе, мемлекеттік басқару жүйесіндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерін жетілдіру кешенді тәсілді талап етеді. Мемлекеттік қызметшілер үшін қатаң ережелер мен жауапкершілікті белгілеуді қадағалау мен бақылау жүйесін жақсартумен ұштастыру қажет. Сонымен қатар, сыбайлас жемқорлықтың зияны туралы білім беру және қоғамдық сананы арттыру бойынша қоғамдық жұмыстар жүргізу маңызды. Мұндай тәсіл сыбайлас жемқорлық деңгейін төмендетуге және мемлекеттің тұрақты дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=33478302
2. <https://www.gov.kz/memleket/entities/adilet-akm/press/article/details/103824?lang=kk>
3. <https://cyberleninka.ru/article/n/korruptsiya-ponyatie-priznaki-vidy>

Мамадкадирова З.Э. 2 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)

Болатбекова Д.Н., 2 курс (Сагинов атындағы Қарағанды техникалық университеті)

Ғылыми жетікші – э.ғ.м., аға оқытушы Тусупбаева Б.С.

БІЛІМ БЕРУ ҚЫЗМЕТІН БАСҚАРУ МЕХАНИЗМІН ЖЕТІЛДІРУ

Білім саласы қоғамның болашағын қалыптастыруда шешуші рөл атқарады, ал оқу қызметін тиімді басқару сапалы білімнің негізі болып табылады. Әлеуметтік-мәдени ортаның тұрақты өзгеруіне, технологиялық прогреске және педагогикалық тәсілдердің дамуына байланысты білім беру үдерістерін басқару тетіктерін үнемі жетілдіріп отыру қажет.[1]

Қазіргі білім берудің алдында әлеуметтік құндылықтардың өзгеруі, білім алушылардың әртүрлілігін арттыру, жаңа технологиялар мен білім беру стандарттарындағы өзгерістер сияқты бірқатар міндеттер тұр. Білім беруді басқару икемді және осы өзгерістерге бейімделуі керек.

Білім беру қызметін басқару тетіктерін жетілдіруде заманауи ақпараттық технологияларды қолдану маңызды рөл атқарады. Электрондық платформалар, деректер аналитикасы және онлайн ресурстар студенттердің үлгерімін тиімді бақылауға, кестелерді оңтайландыруға және оқу орындарының ресурстарын басқаруға мүмкіндік береді.

Білім беруді басқару тетіктерін жетілдірудің негізгі аспектілерінің бірі білім беру үдерісін дербестендіру болып табылады. Әрбір оқушыға жеке көзқарас материалды неғұрлым тиімді меңгеруге және ерекше қабілеттердің дамуына ықпал етеді. Сонымен қатар, білім беруді табысты басқару мұғалімдердің кәсіби шеберлігін арттыруға да көңіл бөлуді талап етеді. Үздіксіз оқыту, тәжірибе алмасу және заманауи әдістемелерді енгізу мұғалімдерге білім беру ортасындағы өзгерістерге тиімді әрекет етуге көмектеседі. [2]

Кез келген оқу орнының қызметі білім сапасын арттыруға бағытталуы тиіс екені анық. Ал сапа университетте қандай білім беру бағдарламалары жүзеге асырылатынына және онда қандай ғылыми жұмыстар жүргізілетініне ғана емес, сонымен қатар білім беру процесінің өзі қалай жүзеге асатынына, сондай-ақ басқа да байланысты процестер қалай ұйымдастырылатынына байланысты. [3]

Оқу орындары, кәсіпорындар және қоғамдық ұйымдар арасында тығыз байланыс орнату оқу қызметін басқаруды жетілдірудің маңызды факторы болып табылады. Бизнес секторымен серіктестік білім беру бағдарламаларын еңбек нарығының қажеттіліктеріне бейімдеуге мүмкіндік береді, түлектерге табысты мансап үшін жақсы мүмкіндіктер береді.

Сонымен қатар, тиімді бағалау және кері байланыс жүйесі білім беруді басқарудың құрамдас бөлігі болып табылады. Ол оқыту сапасын үнемі бағалауға, проблемаларды анықтауға және түзетулер енгізуге мүмкіндік береді. Нәтижелерді үнемі шолу және талдау оқу бағдарламалары мен оқыту әдістерін жетілдіруге мүмкіндік береді.

Білім беру жүйесін басқару тетіктерін жетілдіруді қазіргі мемлекет ұлттық білім беру жүйесін дамытудың басым және перспективалы бағыты ретінде қарастырады. Қосымша білім беру жүйесі жеке тұлғаның білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жағдай жасап қана қоймайды, сонымен қатар тұлғаның білім беру, мәдени, интеллектуалдық қажеттіліктерін қанағаттандыра отырып, оның тиімді дамуы мен өзін-өзі дамытуының кепілі ретінде әрекет етеді.[4]

Бүгінгі таңда білім беру жүйесін дамытуға көп көңіл бөлінуде, дегенмен салада белгілі бір проблемалар сақталуда, соның ішінде:

- білім беру жүйесін басқарудың өңірлік тетіктерін қалыптастыруда ведомствоаралық өзара іс-қимылдың жеткіліксіз тиімділігі;
- басқа бейінді емес ұйымдарға қосылуы немесе таратылуы есебінен балаларға қосымша білім беру мәселелерін шешетін білім беру ұйымдарының санын қысқарту;
- материалдық-техникалық базаны, сондай-ақ қосымша білім беру шеңберінде білім берудің әдістері мен мазмұнын жаңарту қажеттілігі;
- қоғамның ғылыми-техникалық, мәдени, спорттық, технологиялық, экономикалық және әлеуметтік даму динамикасына жауап беретін мұғалімдердің жетіспеушілігі;
- білім беру жүйесінің жалпы және кәсіптік білім беру жүйелерінен салыстырмалы оқшаулануы, қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын іске асыруға мұндай деңгейдегі білім беру ұйымдарының жеткіліксіз тартылуы;
- білім беру мәселелерін шешуге жеке білім беру ұйымдарының жеткіліксіз тартылуы және т.б. [5]

Қазақстан Республикасында 2030 жылға дейін білім беруді дамыту тұжырымдамасы бекітілген. Осы тұжырымдамаға сәйкес білім беру жүйесін басқаруды жетілдіру мақсаттары ретінде мыналарды атауға болады:

- Өзін-өзі дамыту және дарындылығын жүзеге асыру үшін жағдай жасау;
 - Әлеуметтік жауапты, жарасымды, адамгершілігі жоғары жеке тұлғаны тәрбиелеу.
- Бұл мақсаттарға қол жеткізу келесі міндеттерді шешу арқылы күтілуде:
- қосымша білім беруді ұйымдастыру мен басқару жүйесін оңтайландыру, оның ішінде аумақтың әлеуметтік-экономикалық даму міндеттері негізінде қосымша білім берудің өңірлік жүйелерін дамыту саласындағы өңірлік саясатты әзірлеу және іске асыру есебінен;
 - білім беру жүйесінің инфрақұрылымын жаңарту, оның ішінде Қазақстан бюджетінен өңірлік аумақтарға субсидиялар беру арқылы;
 - қосымша білім беру жүйесінде дербестендірілген қаржыландыру және есепке алу жүйесін оңтайландыру;
 - білім беру саласында бірыңғай ашық білім беру кеңістігін құру, балаларға қосымша білім беру мәселелерін шешуге жеке білім беру ұйымдарын тарту;
 - өскелең ұрпақтың әлеуметтік-мәдени, рухани, адамгершілік құндылықтарын қалыптастыру бойынша тәрбие жұмысын ұйымдастыру;
 - бастауыш негізгі және орта жалпы білім беруді, сондай-ақ қосымша білім беруді интеграциялаудың тиімді құралдарын енгізу, атап айтқанда білім беру ұйымдарының қосымша бағдарламаларды іске асыруын қаржылық қамтамасыз ету құралдарын оңтайландыру арқылы және т.б.

Оқу іс-әрекетін басқару механизмін жетілдіру – өзгермелі жағдайларға тұрақты дамуды және бейімделуді талап ететін үздіксіз процесс. Жоғарыда сипатталған әдістер мен стратегияларды жүзеге асыру оқушы тұлғасының жақсы дамуына, жоғары білікті іс-әрекетке дайындалуына және қоғамға табысты интеграциялануына ықпал ететін білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.[6]

Әдебиеттер

1. Өстеміров К., Шаметов Р., Васильев И.Б. Профессиональная педагогика. Алматы, 2015
2. Виноградова, В.Л. Командное управление инновационными проектами в образовательном учреждении / В.Л. Виноградова // Человек и образование. – 2012. - № 4. – С. 157 – 160.
3. Волков, В.Н. Совершенствование практик управления школьной организацией в условиях изменений системы образования / В.Н. Волков // Человек и образование. – 2014. - № 4. – С. 91 – 96.
4. Карпова, В.С. Системная модель управления проектом в системе образования: понятие, структура и виды / В.С. Карпова, А.Э. Сулейманкадиева // Образование и педагогика: теория, методология, опыт. – 2019. – С. 34 – 40.
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/sovershenstvovanie-upravleniya-obrazovatelnyim-uchrezhdeniem-vazhnyy-faktor-modernizatsii-sistemy-obrazovaniya>
6. https://spravochnik.ru/gosudarstvennoe_i_municipalnoe_upravlenie/sovershenstvovanie_mehanizmov_upravleniya_sistemoy_dopolnitelnogo_obrazovaniya_detey/

Максимова А.Е., 4 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – доцент, қауымдастырылған профессор Шугаипова Ж.Г.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ САПАСЫН АРТТЫРУ ҮДЕРІСІНІҢ ҚАРҚЫНЫ

Үкіметте денсаулық сақтау саласындағы 2023 жылдың қорытындысы шығарылып, аталған кезеңдегі маңызды жобалардың жүзеге асырылу барысы сөз болды. Олардың қатарында денсаулық сақтауды және жалпы әлеуметтік секторды қаржыландыру тәсілдерін қайта қарау және ауылдық денсаулық сақтау саласын жаңғырту кіреді.

Денсаулық сақтау министрлігі биыл елімізде «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасын жүзеге асыру басталғанын атап өтті. Астанада бірегей құрал-жабдықтармен жабдықталатын Ұлттық ғылыми онкологиялық орталықтың құрылысы аяқталуда, азаматтар үшін медициналық тексерулер кеңейтілді.

Ағымдағы жылы республика өңірлерінде 90 жаңа денсаулық сақтау нысаны, оның ішінде «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында 59 жаңа нысан салынды. Сонымен қатар 80 медициналық мекеме жөндеуден өтіп, 4 көпсалалы орталық облыстық аурухананы қайта жөндеу жұмыстары басталды.

Стационарда 3 миллионға жуық адам медициналық көмек алды, алғашқы медициналық-санитарлық көмек желісі 90 миллионнан астам қаралды, 360 мыңнан астам жаңа туған нәресте дүниеге келді (11 айдың қорытындысы бойынша), жедел медициналық көмек қызметі 8 миллион шақырту бойынша көмек көрсетті.

Биыл денсаулық сақтау жүйесін қаржыландыру 2,5 триллион теңгені құрады. Амбулаторлық емделуге кететін шығындар ұлғайтылды, жалпы көлемнің 56%-ын құрады. Бұл ретте медициналық оңалтуды қаржыландыру 13 есеге – 2019 жылғы 6 миллиард теңгеден 2023 жылы 78,1 миллиард теңгеге дейін өсті. Жалпы, Қазақстан 2027 жылға қарай денсаулық сақтау шығындарының үлесін ЖІӨ-нің 5%-ына жеткізу мақсатына сенімді түрде жылжып келеді.

Амбулаторлық дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету көлемі 2019 жылмен салыстырғанда 2 еседен астамға артып, 237 млрд теңгені құрады, оның ішінде жетім ауруларды емдеуге 51,8 млрд теңге. Барлығы 3,9 миллион науқас дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етілді.